

รายงานส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษา
เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

จัดทำโดย นางสาววิติมา สมปัญญา

ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาคำนาถการ
สังกัดสำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓
สถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานคร
สำนักงาน ก.ก.

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. หัวข้อ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

๒. ความสำคัญของการศึกษา / ที่มาของการนำเสนอ

เด็กเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า เป็นอนาคตที่สำคัญของชาติ โดยเฉพาะการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นสิ่งที่กรุงเทพมหานครให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เพราะเด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่เริ่มต้นก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งถือเป็นช่วงวัยที่เริ่มมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เด็กในช่วงวัยนี้ถ้าได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่ดีในแต่ละด้าน สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน ก็จะทำให้เด็กนั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต ตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย อีกทั้งต้องดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย วัยก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ซึ่งการจัดการศึกษาถือเป็นการบริการสาธารณะอย่างหนึ่ง และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจร่วมกันดำเนินการเพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากนโยบายการบริหารราชการกรุงเทพมหานครของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์) ที่ได้แถลงนโยบาย ๒๑๖ นโยบาย เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลได้อย่างชัดเจน ภายใต้กลุ่มนโยบาย “๙ ด้าน ๙ ดี” ได้แก่ ด้านปลอดภัยดี ด้านสุขภาพดี ด้านสร้างสรรค์ดี ด้านสิ่งแวดล้อมดี ด้านบริหารจัดการดี ด้านเรียนดี ด้านโครงสร้างดี ด้านเศรษฐกิจดี และด้านเดินทางดี โดยกลุ่มนโยบายด้านเรียนดีของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ก็ได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานอันนำไปสู่เป้าหมายด้านเรียนดี นั่นก็คือ นโยบายส่งเสริมหลักสูตร คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น สำหรับเด็ก ช่วง ๐ - ๘ ปี เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กเล็กก่อนวัยเรียน โดยจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ยกกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (Early Childhood Education) เน้นให้เด็กทุกคนมีพัฒนาการทางร่างกายและสมอง (Executive Function, EF) เหมาะสมกับวัย ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นรูปแบบการลงมือทำจริงและมีการวัดผลที่เหมาะสม ประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมในการขยายชั้นเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ เห็นชอบให้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการจัดชั้นเรียนและรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ ๑ (อายุไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์) เริ่มตั้งแต่

ปีการศึกษา...

ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เป็นต้นไป โดยปรับเป็นระดับชั้นอนุบาลศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ๓ ชั้นเรียน ดังนี้ ๑) ระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ ๑ (อายุไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์) ๒) ระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ ๒ (อายุไม่น้อยกว่า ๔ ปีบริบูรณ์) และ ๓) ระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ ๓ (อายุไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์)

ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลศึกษา (รับเด็กที่มีอายุระหว่าง ๔ - ๖ ปี) มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๒๙ โรงเรียน จากทั้งหมด ๔๓๗ โรงเรียน โดยมีสำนักงานการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของกรุงเทพมหานคร ที่มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครในระบบให้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามที่แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย และแผนพัฒนากรุงเทพมหานครกำหนด แต่จากการตรวจสอบข้อมูลพบว่า ในการพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยของกรุงเทพมหานครยังขาดกรอบแนวทาง จุดเน้นที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และการสื่อสารให้กับผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยของกรุงเทพมหานครได้ดำเนินงานให้ไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรม มีความชัดเจน สามารถยกระดับการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เป็นมาตรฐาน และสอดคล้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ให้ผลของการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดต่อการสร้างรากฐานของชีวิต ที่ต้องได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรม

๒. เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัย และสามารถนำไปปฏิบัติได้

๔. เป้าหมาย

๔.๑ จัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) จำนวน ๑ แผน ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๔.๒ ประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลศึกษา จำนวน ๔๒๙ โรงเรียน ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๕. แนวคิด / หลักการที่ใช้ในการศึกษา

➤ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ตามมาตรา ๕๔ กำหนดว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน ให้การจัดการศึกษาดังกล่าว มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการ ให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวง ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแล และพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ตามความถนัดของตน

๕.๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

พ.ศ. ๒๕๔๖

กำหนดว่าการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ตามหมวด ๓ มาตรา ๙ ให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการไว้เป็นการล่วงหน้า โดยมีแนวคิดว่าการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติการกิจของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และนโยบายในการปฏิบัติงาน ร่วมกัน รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาหรือปรับแผนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมได้ทันที่ ดังนั้น การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการเป็นระบบและมีประสิทธิภาพในการบรรลุ เป้าหมายในระยะยาวต่อไป ในการจัดทำแผนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพจะต้องเริ่มต้นจากการวางแผนระยะยาวหรือแผนยุทธศาสตร์ระยะ ๔, ๕ หรือ ๑๐ ปี แล้วนำมาเป็นกรอบการดำเนินการเป็นรายปี พร้อมทั้งก็มีโอกาสปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถสนองต่อนโยบายของหน่วยงานของรัฐบาล/ชาติ และความเร่งด่วนอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงบริบทของสังคมอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ ผู้รับผิดชอบในระดับบริหาร ผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน/ปฏิบัติงานด้านการวางแผน การจัดทำงบประมาณ และการติดตามประเมินผลควรจะได้เรียนรู้และนำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

๕.๓ พระราชบัญญัติ...

๕.๓ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานคร ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

(๒) การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๔) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(๕) การผังเมือง

(๖) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

(๗) การวิศวกรรมจราจร

(๘) การขนส่ง

(๙) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ

(๑๐) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(๑๑) การควบคุมอาคาร

(๑๒) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

(๑๓) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(๑๔) การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

(๑๔ ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๑๕) การสาธารณสุขปศุสัตว์

(๑๖) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

(๑๗) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

(๑๘) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

(๑๙) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

(๒๐) การควบคุมความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยในโรงแรมหรือนำ

และสาธารณสถานอื่น ๆ

(๒๑) การจัดการศึกษา

(๒๒) การสาธารณสุขการ

(๒๓) การสังคมสงเคราะห์

(๒๔) การส่งเสริมการกีฬา

(๒๕) การส่งเสริมการประกอบอาชีพ

(๒๖) การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร

(๒๗) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด

นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

๕.๔ พระราชบัญญัติ...

๕.๔ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕) มาตรา ๑๘ (๑) กำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัยจัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมาตรา ๑๓ (๑) ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ในการสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษา แก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

๕.๕ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นพระราชบัญญัติที่มีเจตนารมณ์เพื่อยกระดับความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้อยู่ในลำดับต้นของวาระแห่งชาติ และเพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนในประเทศได้รับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามหลักวิชาการที่กล่าวว่าช่วงปฐมวัย เป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นวัยที่สมองพัฒนาสูงสุดและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด การมีกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย จะเป็นหลักประกันให้เด็กปฐมวัยที่อยู่ช่วงวัยสำคัญได้รับการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาให้การศึกษา และได้รับการปกป้องเป็นพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ ๑) ให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มีสุขภาพและพัฒนาการที่ดี ๒) ให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัย และได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด ๓) ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาที่ีรอบด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ ๔) สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดีมีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ ๕) บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก และ ๖) ให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

➤ แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๕.๖ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ในยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กำหนดให้มีการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ วัยเรียน วัยรุ่น/นักศึกษา วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะ ความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ทั้งนี้ ในช่วงการตั้งครรภ์/แรกเกิด/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริม การเกิดอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การส่งเสริมการให้สารอาหารที่จำเป็นต่อสมองเด็ก และให้มีการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน

๕.๗ แผนการปฏิรูป...

๕.๗ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา โดยคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) มีวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้ (๑) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา (๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล ซึ่งได้กำหนดแผนงานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วยเรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน มุ่งเน้นในการปฏิรูป ๒ ประเด็น ได้แก่

๑) การพัฒนาระบบการดูแล พัฒนาและจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัย ทั้งเด็กกลุ่มทั่วไป และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึงและได้รับการดูแลและการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม มีคุณภาพ ทั้งถึง และเท่าเทียม รวมถึงมีระบบคัดเลือกเด็กเข้าเรียนระดับชั้น ป.๑ และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย มีระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการดูแลที่เชื่อมโยงกันได้ระหว่างหน่วยงาน และมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีกลไกขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องเป็นเอกภาพ

๒) การสื่อสารสังคมเพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องปรับเปลี่ยนกรอบคิด (Mindset) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครุภัณฑ์เลี้ยงดู ดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ฉบับปรับปรุง ซึ่งมุ่งเน้นกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษา ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ๕ กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ คือ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย

๕.๘ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๖๐) ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ซึ่งได้กำหนด วิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ คือ ๑) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทผู้ดีของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ ๓) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ได้วางเป้าหมายไว้ ๒ ด้าน คือ ๑) เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) และ ๒) เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) ส่วนเป้าหมายย่อยส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ “เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย ประชากรทุกคนมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ...” โดยแนวทางการพัฒนาส่งเสริมให้เด็กเล็ก (๐ - ๒ ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัยรอบด้านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลและ

พัฒนาเด็กเล็ก...

พัฒนาเด็กเล็ก (๐ - ๒ ปี) และการศึกษาปฐมวัย (๓ - ๕ ปี) ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ และการเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนและระดับสากล เพื่อการพัฒนาคุณภาพและพัฒนาการรอบด้านสมวัยของเด็กปฐมวัย

๕.๙ แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาโครงสร้างการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ โดยมีเป้าหมายหลักให้เด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดของกระบวนการพัฒนาเด็ก ให้เป็นเด็ก “เก่ง ดี มีสุข” มีพัฒนาการทุกด้านแบบองค์รวม ซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๑ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และประเด็นที่ ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษารวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้เด็กทุกคนมีพัฒนาการรอบด้านตามวัยอย่างมีคุณภาพ และได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ รวมถึงสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ จึงถือเป็นกรอบการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำนโยบายและยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ อันจะบรรลุตามเป้าประสงค์ของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ที่กำหนดให้ “เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัยและต่อเนื่อง และสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน” ภายใต้ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๗ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดและให้บริการแก่เด็กปฐมวัย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการสารสนเทศเด็กปฐมวัยและการนำไปใช้ประโยชน์
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และการดำเนินการตามกฎหมาย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การวิจัยพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้
- ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การบริหารจัดการ การสร้างกลไกการประสานการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล

๕.๑๐ นโยบายด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์) ได้แถลงนโยบาย “๙ ด้าน ๙ ดี” โดยนโยบายด้านการศึกษาก็เป็นหนึ่งในกลุ่มนโยบาย ๙ ด้าน ๙ ดี จัดอยู่ในหมวดหมู่ “นโยบายด้านเรียนดี” มีจุดมุ่งหมายที่ว่า ปกป้องลดความเหลื่อมล้ำ ลดภาระครู-ผู้ปกครอง บัณฑิตโรงเรียนคุณภาพประกอบไปด้วย ๓๐ นโยบายย่อย ที่จะขับเคลื่อนไปยังจุดหมายสำคัญ คือ การลดความเหลื่อมล้ำในด้านการศึกษา และพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด สามารถแบ่งแผน และนโยบาย...

และนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับผู้เรียน ระดับครูหรือผู้สอน และระดับสถานศึกษา โดยการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในหมวดหมู่เรื่องการปรับเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน ตัดตั้งทักษะชีวิตที่นอกเหนือไปจากวิชาการ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานให้แก่นักเรียน ประกอบด้วยนโยบายย่อย ดังนี้

- ๑) ให้การศึกษา พัฒนานักเรียนสู่พลเมืองโลก
- ๒) After School Program เรียน เล่น หลังเลิกเรียน
- ๓) พัฒนาโรงเรียน ๓ ภาษา สอนผ่านหลักสูตรไทย ต่างประเทศ และเทคโนโลยีเพื่อการทำงาน
- ๔) ส่งเสริมหลักสูตร คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น สำหรับเด็กช่วง ๐-๘ ปี
- ๕) เด็ก กทม. เล่นน้ำได้ ว่ายน้ำเป็น
- ๖) ฝึกอาชีพ พัฒนาทักษะยุคใหม่
- ๗) วิชาเลือกเสรีสำหรับนักเรียน
- ๘) หลักสูตรการเรียนรวม คือการศึกษาสำหรับทุกคน

➤ แนวคิดเรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์

๕.๑๑ ความหมายของแผนยุทธศาสตร์

แผนยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจ (Mission) ให้สัมฤทธิ์ตามวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าประสงค์ขององค์กร (Corporate Goal) โดยแผนยุทธศาสตร์ที่ได้นั้นจะต้องถูกกำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์กร อันเป็นผลผลิตทางความคิดร่วมกันของสมาชิกในองค์กรที่ได้ทำงานร่วมกันหรือจะทำงานร่วมกัน โดยวิสัยทัศน์นี้เป็นความเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นจุดหมายปลายทางที่องค์กรประสงค์จะไปให้ถึง และวิสัยทัศน์นี้มีการแปลงออกมาเป็นวัตถุประสงค์ (Objective) ที่เป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้ ทั้งนี้ องค์กรสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการประเมินผลงานประจำปีงบประมาณและการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี อาจกล่าวได้ว่าความหมายของแผนยุทธศาสตร์ก็คือ

- ๑) เป็นเอกสารที่ระบุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานขององค์กรหนึ่ง ๆ
- ๒) เป็นแผนระยะยาว ที่บอกถึงทิศทางการดำเนินงานขององค์กร สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการประสาน และกำกับติดตามการดำเนินงานในส่วนงานต่าง ๆ ขององค์กรให้เป็นไปในทิศทาง และจังหวะเวลาที่สอดคล้องกัน
- ๓) เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์สภาพการณ์ภายนอก และภายในองค์กร เพื่อคาดคะเน แนวโน้มของสถานการณ์และกำหนดแนวทางการดำเนินการขององค์กรให้สอดคล้องเหมาะสมกับแนวโน้มของสถานการณ์ดังกล่าว

โดยข้อแตกต่างระหว่างการวางแผนยุทธศาสตร์กับการวางแผนทั่วไป คือ การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นการวางแผนเพื่อนำองค์กรไปสู่สภาพลักษณะใหม่ ก้าวสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการในอนาคต การวางแผนยุทธศาสตร์จึงเป็นการวางแผนในภาพรวมขององค์กร ทุกประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้น เป็นปัจจัยที่ชี้อนาคตขององค์กรนั้น การวางแผนทั่วไป เป็นการวางแผนเพื่อแก้ปัญหา การป้องกันปัญหา หรือการพัฒนาผลผลิตขององค์กร ดังนั้น การวางแผนทั่วไปจึงมีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อการให้ได้แนวทางในการดำเนินงานที่ทำให้งานขององค์กรบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น

ความสำคัญ...

๕.๑๒ ความสำคัญของแผนยุทธศาสตร์

๑) แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่ช่วยให้องค์กรสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะการกำหนดแผนยุทธศาสตร์นั้นให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

๒) แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่ช่วยให้หน่วยงานตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนที่มีส่วนเอื้ออำนวยความสำเร็จและความล้มเหลวต่อเป้าประสงค์ขององค์กร

๓) แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ที่ให้ความสำคัญการปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐทั้งระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเรียกว่า การปฏิรูประบบราชการ อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐยังต้องดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งเป็นกระแสหลักในการบริหารรัฐกิจปัจจุบัน

๔) แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่มีส่วนช่วยยกระดับระบบการจัดทำงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-based Budgeting)

๕) แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่มีส่วนช่วยในการสร้างนวัตกรรม การบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพินิจวิเคราะห์ วางแผน และนำเสนอทางเลือกในการบริหารจัดการแบบใหม่ ๆ ที่หลุดพ้นจากกรอบพันธนาการทางความคิด อันเกี่ยวข้องกับระเบียบปฏิบัติราชการที่ล้าสมัยและไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน

๖) แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่มีส่วนช่วยสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย ในแง่ของการมีส่วนร่วม (Participation) และการกระจายอำนาจ (Decentralization)

๕.๑๓ กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย (๑) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) (๒) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment)

๒. การจัดวางทิศทางขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย (๑) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) (๒) การกำหนดพันธกิจ (Mission) (๓) การกำหนดเป้าประสงค์ขององค์กร (Corporate Goal) (๔) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) (๕) การกำหนดตัวชี้วัดผลงานระดับองค์กร (Organization's Key Performance Indicators, KPIs) (๖) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy)

๓. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ยุทธศาสตร์ที่ได้ถูกกำหนดขึ้นมีความเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริง อันจะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ขององค์กร โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้น ประกอบด้วย (๑) การวิเคราะห์องค์กรหรือ SWOT Analysis ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) การวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) และการวิเคราะห์ภัยคุกคาม (Threats) (๒) การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (๓) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานสนับสนุน (๔) การกำหนดตัวชี้วัดผลงานระดับองค์กรและระดับหน่วยงาน (Strategic Plan's KPIs) (๕) กำหนดกลยุทธ์ (Tactics) หรือแผนงานในการปฏิบัติ (๖) การกำหนดเป้าหมาย (Targets) ของแต่ละกิจกรรม (Activities) พร้อมกับตัวชี้วัดผลงานระดับแผนปฏิบัติการ (Action Plan's KPIs)

๖. แนวทาง...

๖. แนวทางการดำเนินการ / ระยะเวลา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษา เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการแบ่งเป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นตอนการเตรียมการ
๒. ขั้นตอนสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์
๓. ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์
๔. ขั้นตอนการตรวจสอบและรับรองแผนยุทธศาสตร์
๕. ขั้นตอนการเผยแพร่แผนยุทธศาสตร์

แนวทางการดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ขั้นตอนการเตรียมการ		
๑. ศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ในระดับเมือง ระดับประเทศ และระดับสากล ภายใต้กระบวนการศึกษา เอกสารในประเด็นบริบทของเอกสาร แผนงาน ทิศทาง นโยบาย ความเปลี่ยนแปลง และแนวคิดที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยของกรุงเทพมหานคร	๒ สัปดาห์	กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา
๒. จัดทำแผนการดำเนินงานและเสนอขออนุมัติเพื่อขอจัดสรรงบประมาณเหลือจ่ายในการดำเนินการ เป็นค่าใช้จ่ายในการเบิกค่าตอบแทนการประชุมให้กับคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ และค่ารับรองอาหารว่าง	๒ สัปดาห์	กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา
๓. พิจารณابุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ หรือมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยประสานขอรายชื่อเพื่อจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) ซึ่งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ประกอบด้วย ผู้บริหารและข้าราชการในสำนักงานการศึกษา ผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน ผู้แทนสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล ผู้แทนสำนักพัฒนาสังคม ผู้แทนสำนักอนามัย ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้าฝ่ายการศึกษาหรือผู้แทนของสำนักงานเขต	๒ สัปดาห์	กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา

แนวทางการดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ผู้บริหารสถานศึกษา ครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมถึงผู้ที่มีหน้าที่และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัย		
ขั้นตอนสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์		
<p>๔. เตรียมการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (รูปแบบการประชุมออนไลน์) ให้กับคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยดำเนินการ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำหนังสือเชิญรองปลัดกรุงเทพมหานคร ที่กำกับสำนักการศึกษา เพื่อมอบนโยบายและทิศทางในการพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) - จัดทำหนังสือเชิญผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และแนวทางในการพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) - จัดทำหนังสือเชิญผู้แทนจากสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ - จัดทำหนังสือแจ้งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ เพื่อเชิญประชุมเชิงปฏิบัติการ (รูปแบบการประชุมออนไลน์) หัวข้อ “การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” 	๑ สัปดาห์	กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักการศึกษา
๕. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (รูปแบบการประชุมออนไลน์)	๑ วัน	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ให้ความรู้ (รองปลัดกรุงเทพมหานครที่กำกับสำนักการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ผู้แทนจากสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล) - คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ

แนวทางการดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์		
<p>๖. เก็บรวบรวมข้อมูลสถานภาพการดำเนินงาน บริบท เงื่อนไข ปัจจัย แนวทางและทิศทางการ พัฒนาการศึกษาศึกษาเด็กปฐมวัยของกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์เชิงลึก กับกลุ่มผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานครที่กำกับสำนักการศึกษา ผู้ช่วยปลัดกรุงเทพมหานครที่กำกับด้านการศึกษา ผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานครที่รับผิดชอบตรวจราชการสำนักการศึกษา - การแจกแบบสอบถาม (รูปแบบ google form) เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ สำหรับ การศึกษาข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในวงกว้างที่ แสดงถึงระดับความคิดเห็นต่อการยอมรับและ ข้อเสนอแนะในองค์ประกอบต่าง ๆ ของการ จัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็ก ปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ปกครองเด็ก ปฐมวัยในพื้นที่กรุงเทพมหานครและในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 	<p>๔ สัปดาห์</p> <p>(๒ สัปดาห์)</p> <p>(๒ สัปดาห์)</p>	<p>กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักการศึกษา</p>
<p>๗. จัดทำหนังสือแจ้งคณะกรรมการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์ฯ เพื่อเชิญประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ (ในรูปแบบออนไลน์) จำนวน ๒ ครั้ง</p>	<p>๑ สัปดาห์</p>	<p>กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักการศึกษา</p>
<p>๘. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผน ยุทธศาสตร์ฯ (ในรูปแบบออนไลน์) จำนวน ๒ ครั้ง ตามกระบวนการ ดังนี้</p> <p>ครั้งที่ ๑</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษา - กำหนดกรอบวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ <p>ครั้งที่ ๒</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอกรอบแนวทาง และกำหนดตัวชี้วัด ความสำเร็จ และโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ - วางแผนการติดตามและประเมินผลโครงการ/ กิจกรรมที่สำคัญ 	<p>๒ เดือน</p> <p>(๓ สัปดาห์)</p> <p>(๕ สัปดาห์)</p>	<p>คณะกรรมการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์ฯ</p>

แนวทางการดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ขั้นตอนการตรวจสอบและรับรองแผนยุทธศาสตร์		
๙. ตรวจสอบ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ประเด็น วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ในการยกร่างแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยนำเสนอผู้บริหารสำนักงาน การศึกษาให้ข้อพิจารณาและเสนอแนะก่อนนำไป ประชาพิจารณาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑ สัปดาห์	กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา
๑๐. ดำเนินการประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อร่างแผน ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครฯ (รูปแบบ google form)	๒ สัปดาห์	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการใน สำนักงานการศึกษา กรมกิจการเด็ก และเยาวชน สำนักยุทธศาสตร์ และประเมินผล สำนักพัฒนา สังคม สำนักอนามัย สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ศึกษาธิการจังหวัด กรุงเทพมหานคร หัวหน้าฝ่าย การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร
๑๑. วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อเสนอแนะจาก การประชาพิจารณ์ เพื่อนำมาปรับปรุงร่างแผน ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และนำเสนอต่อ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นให้ความเห็นชอบ ก่อนนำเรียนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนาม อนุมัติแผนฯ และประกาศใช้ต่อไป	๓ สัปดาห์	กลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา
ขั้นตอนการเผยแพร่แผนยุทธศาสตร์		
๑๒. เผยแพร่แผนยุทธศาสตร์ฯ ในรูปแบบที่ หลากหลาย เพื่อสร้างการรับรู้และความสะดวก ต่อการนำไปใช้งานจริง ทั้งในรูปแบบเอกสารอัด สำเนา ไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ ไฟล์ดิจิทัล เพื่อให้ง่าย ต่อการทำความเข้าใจและการถ่ายทอดอย่างมี ประสิทธิภาพ	๑ เดือน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา เด็กปฐมวัย

๗. ประโยชน์จากการศึกษา

กรุงเทพมหานคร มีแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาการบริหารกรุงเทพมหานคร และระดับประเทศ ในสภาพการณ์ปัจจุบัน

๘. งบประมาณ

ประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) โดยขออนุมัติเงินเหลือจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ จำนวนเงินทั้งสิ้น ๗๖,๒๕๐.-บาท

ค่าใช้จ่ายในกระบวนการดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)
ค่าใช้จ่ายในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ (ในรูปแบบออนไลน์) จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้ ๑) ค่าตอบแทนการประชุมให้กับคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ แบ่งเป็น - ประธานคณะกรรมการ = ๖๒๕ บาท × ๑ คน × ๒ ครั้ง = ๑,๒๕๐ บาท - คณะกรรมการฯ (บุคคลนอกสังกัด กทม. = ๑,๐๐๐ บาท × ๖ คน × ๒ ครั้ง = ๑๒,๐๐๐ บาท - คณะกรรมการฯ (บุคคลในสังกัด กทม. = ๕๐๐ บาท × ๔๓ คน × ๒ ครั้ง = ๔๓,๐๐๐ บาท ๒) ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มไม่ครบมือ ในสถานที่ราชการ (๒ ครั้ง × ๑๕๐ บาท × ๕๐ คน = ๑๕,๐๐๐ บาท ๓) ค่าวัสดุในการจัดทำเอกสาร	๑,๒๕๐ ๑๒,๐๐๐ ๔๓,๐๐๐ ๑๕,๐๐๐ ๕,๐๐๐
รวมเป็นเงิน	๗๖,๒๕๐

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- ระดับผลผลิต (Output) คือ แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) จำนวน ๑ แผน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรม

- ระดับผลลัพธ์ (Outcome) คือ ร้อยละความสำเร็จของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีการนำแผนยุทธศาสตร์ฯ ไปสู่การปฏิบัติ ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๘๐

๙.๒ วิธีการ / เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและการประเมินผล (สำเร็จ)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ประเภทตัวชี้วัด	วิธีการคำนวณ/ เครื่องมือในการใช้วัด
จำนวนแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร	๑ แผน	ผลผลิต	นับจำนวนแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ร้อยละความสำเร็จของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีการนำแผนยุทธศาสตร์ฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ร้อยละ ๘๐	ผลลัพธ์	จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่นำแผนยุทธศาสตร์ฯ ไปดำเนินการในแผนปฏิบัติการประจำปี × ๑๐๐ / จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนระดับปฐมวัย

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้ หากได้รับการสนับสนุนและเห็นชอบจากผู้บริหารของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งได้รับความร่วมมือในการนำแผนยุทธศาสตร์ฯ ไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

๑๐.๒ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ควรมีการจัดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ฝ่ายการศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีการเข้าถึงได้สะดวกยิ่งขึ้น เพิ่มช่องทางในการจัดส่งข้อมูล เช่น ทางอีเมล สร้างคิวอาร์โค้ดในการจัดตั้งกรุ๊ปไลน์ เพื่อใช้เป็นช่องทางในการสื่อสาร และการจัดส่งข้อมูลได้สะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๑๐.๓ ดำเนินการจัดทำคู่มือกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อธิบายบทบาทการมีส่วนร่วมของสำนักงานเขต และโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ค่าเป้าหมาย และเครื่องมือที่ใช้วัด